

૨. શ્રેષ્ઠ દાન

નટવરલાલ પંડ્યા (ઉશનસ્)

૨૮ ડિસેમ્બર, ૧૯૨૦ના રોજ વડોદરા નજીકના સાવલી ગામે તેનો જન્મ થયો હતો. કુટુંબ, વતન, પ્રકૃતિ, પ્રણય અને પ્રવાસના અનુભવ કેન્દ્રમાંથી ઉદ્ભવેલી તેમની રચનાઓ છે. વિવેચનક્ષેત્રે પણ તેમણે નોંધનીય ખેડાણ ખેડ્યું છે. ‘પ્રસૂન’, ‘નેપથ્યે’, ‘આદ્રા’, ‘કિંકિણી’, ‘ભારતદર્શન’ વગેરે તેમના કાવ્યસંગ્રહો છે. વાર્તા અને કવિતાના સંપાદનો પણ તેમણે કર્યા છે.

કુમાર ચંદ્રક, નર્મદ સુવર્ણચંદ્રક, રણજિતરામ સુવર્ણચંદ્રક, ગુજરાત ગૌરવ પુરસ્કાર તથા સાહિત્ય અકાદમીના અન્ય પુરસ્કાર દ્વારા તેમને સન્માનિત કરવામાં આવ્યા છે. તેમના સન્માનમાં ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ દ્વારા ‘ઉશનસ્’ પુરસ્કાર દર બે વર્ષે કવિઓને અપાય છે. ૬ નવેમ્બર, ૨૦૧૧ના રોજ વલસાડમાં તેમનું અવસાન થયું હતું.

સૂર કૃતિનો

એક નાના ગામના એક મંદિરમાં સાધુઓના વડાએ ગૌતમ બુદ્ધની મૂર્તિ બનાવવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો અને તે માન્ય થઈ ગયો. પછી તે મૂર્તિ બનાવવા માટે ધાતુઓનું દાન માંગવામાં આવે છે, તે ગામના અમીર, ગરીબ દરેકે પોતપોતાની શક્તિ પ્રમાણે સોના, ચાંદી જેવી કિંમતી ધાતુનું દાન કર્યું. તે ગામના એક શેઠના ઘરે કામ કરતી પવિત્ર હૃદયની સુશી પણ તેમાં દાન દેવાની ઇચ્છા ધરાવતી હતી. તેને કચરામાંથી મળેલો એક તાંબાનો કટાર ગયેલો સિલ્કો દાનમાં આપવો હતો. પણ દાન માંગવા આવેલા યુવાન સાધુએ એ સિલ્કાને તુરંચ ગણી સ્વીકાર્યો નહિ. પણ પછી એવો પ્રસંગ બને છે કે એ જ સિલ્કો શ્રેષ્ઠ દાન સાબિત થાય છે. લોકો પણ એ જ ભેટને અમૂલ્ય માને છે. આ બધું કેવી રીતે થાય છે તેનો પરિચય લેખકે અહીંયા પ્રસંગો દ્વારા તદ્દન સરળ અને સાદી ભાષામાં તેમજ ભાવવાહી શૈલીમાં દર્શાવ્યું છે. જે આપણા હૃદયને સ્પર્શી જાય છે.

ઘણાં વર્ષો પહેલાંની વાત છે. એક નાનકડા ગામમાં એક ગરીબ માણસ રહેતો હતો. તેને એક દીકરી હતી. એનું આખું નામ સુશીલા પણ બધા એને સુશી કહે. સુશી આઠેક વરસની થઈ એટલે એની મા એને કોઈ પૈસાદાર શેઠને ઘેર કામવાળી તરીકે મૂકી આવી.

શેઠની શેરીમાં અને ઘરમાં બાળકો રમે તે સુશી જોયા કરે. ઘણુંય મન થાય કે લાવ, રમવા દોડી જાઉં. પણ એને કોણ રમાડે ? એ તો ઠરી કામવાળી નોકરડી ! એની સાથે રમે પણ કોણ ? આથી સુશી રમવાની વાત છોડી ઘરકામે વળગી જતી. આખો દિવસ ગજા ઉપરાંતનું કામ કરે. રાત્રે થાકીને લોથપોથ થઈ સાદડી ઉપર પડતી તેવી જ ઊંઘી જતી. પોતાને ઘેર હતી, ત્યારે તો બા કેવી કેવી વાતો કહીને એને ઊંઘાડી દેતી !

એક દિવસ શેઠાણીએ એને બજારમાં કશુંક ખરીદવા મોકલી. રસ્તામાં લોકોને એણે વાતો કરતા સાંભળ્યા કે નગરના મંદિરમાં ભગવાન બુદ્ધની ધાતુની પ્રતિમા તૈયાર કરાવી મૂકાવવાની છે અને આ માટે ઘેરઘેરથી ઉઘરાણું

થવાનું છે. સુશી તો આ સાંભળીને હરખથી ગાંડા જેવી થઈ ગઈ. તે મનમાં વિચારવા લાગી, ‘હું શું આપીશ ? એકાદ ઘરેણું હોત ને, તો આપી દેત. પણ અરેરે, મારી પાસે તો કશુંય નથી.’ રાત્રે થાકીને સૂઈ ગઈ, ત્યારે પણ તેના મનમાં આ જ વિચાર ઘોળાયા કરતો હતો.

સવારે ઊઠીને સુશી શેઠનું ઘર વાળવા લાગી, ત્યાં તેને કચરામાં કશુંક ચળકતું દેખાયું. સુશીએ હાથમાં લઈને જોયું તો તાંબાનો નાનકડો સિક્કો ! સુશીને થયું, ‘હાશ, હું આ સિક્કો જ આપી દઈશ ભેટમાં.’

શહેરમાં ધાતુઓના દાન ઉઘરાવવાનું શરૂ થયું. કોઈએ સોનું આપ્યું, તો કોઈએ રૂપું. કોઈએ કુંડળ તો કોઈએ કંકણ કાઢી આપ્યાં. આવું ટાણું વારંવાર કંઈ ઓછું આવે છે !

સુશીના મહોલ્લામાં પણ એક બૌદ્ધ સાધુ ધાતુ ઉઘરાવવા નીકળ્યા છે. તેનો સાદ સંભળાય છે, ‘આપો રે સૌ આપો. નગરના મંદિરમાં ભગવાન બુદ્ધની ધાતુની મૂર્તિ મૂકાવવાની છે. ઘરેણાં આપો, સોનું આપો, રૂપું આપો.’ શેઠના ઘરમાંથી સોનારૂપાનું દાન આપવામાં આવ્યું. સુશી તો લાજની મારી સંકોચાઈ ખૂણે જ ભરાઈ ગઈ. મનમાં તે બોલી, ‘મારી પાસે તો આ તાંબાનો નાનો સિક્કો જ છે. ભગવાન મારી આ ભેટ સ્વીકારશે ?’ પછી જરા હિંમત કરી બહાર આવી અને તેણે સાધુને કહ્યું, ‘પ્રભુ, મારે પણ આ ભેટ આપવી છે. આ સિક્કો લેશો ?’

સાધુએ પૂછ્યું, ‘સિક્કો ? તું ક્યાંથી લાવી એ ?’

સુશીએ કહ્યું, ‘ભગવન, મને કચરામાંથી જડ્યો છે, લેશો ?’

સાધુએ તો એને તરછોડી જ નાખી, ‘જા, જા. ફરી આવી વાત ન કરતી. આવો સિક્કો તો વળી અપાતો હશે આવા ઉમદા દાનમાં !’ સાધુએ એની ભેટ લેવાની ના પાડી દીધી.

બિચારી સુશીનું મોઢું જ પડી ગયું. તે મૂંગીમૂંગી ઘરના કામે વળગી ગઈ. વચમાં તેને વિચાર આવ્યો, ‘આ સિક્કો કાટવાળો છે એટલે સાધુએ ના પાડી હશે. હું એને ઘસીઘસીને ઊજળો કરીશ.’ આ પછી સુશી ઘરકામથી પરવારે એટલે સિક્કો લઈને બેસે અને માંજીમાંજીને ઊજળો કરે.

બીજી બાજુ નગરલોકોએ સોનારૂપાનો ઢગ મંદિરમાં ઠાલવ્યો. મંદિરના વડા સાધુએ કહ્યું, ‘આ ધાતુઓને ભઠ્ઠીમાં ઓગાળી નાખો.’ લોકોએ તરત આજ્ઞા ઉઠાવી. વડા સાધુએ ફરી આજ્ઞા કરી, ‘ભગવાનના બીબામાં આ ધાતુના રસને ઢાળો.’ લોકોએ તરત તેમ કર્યું.

લોકોના કૌતુક અને હરખનો પાર ન હતો. કાલ સવારે તો બીબું ખોલવામાં આવશે ને ઉત્તમ ધાતુઓની ભગવાનની મૂર્તિ નીકળશે એ કેવી અદ્ભુત હશે ! પણ બીજી સવારે જ્યારે બીબું ખોલવામાં આવ્યું, ત્યારે તો ટોળામાં અને સાધુઓમાં હાહાકાર ફેલાઈ ગયો. ભગવાનની મૂર્તિ ખાંડી અને કદરૂપી નીકળી ! વડા સાધુ દુઃખથી બોલ્યા, ‘અરેરે પ્રભુ, આ શું ? અમારો શો અપરાધ થયો છે કે આ કોપ ?’

આખી મેદની આઘાતમાં સ્તબ્ધ અને મૂંગી ઊભી હતી. વડા સાધુને થયું, ‘નક્કી ક્યાંય ભેટ લેવામાં અજુગતું થયું છે.’ તેમણે ગંભીર સ્વરે પૂછ્યું, ‘તમારામાંથી કોઈએ કોઈની ભેટ બળજબરીથી તો નથી લીધી ને ?’

બધા સાધુએ જવાબ આપ્યો, ‘ના બાપજી, એવું તો ક્યાંય થયું નથી.’

વૃદ્ધ સાધુએ ફરી પૂછ્યું, ‘તો કોઈની સ્વેચ્છાભેટ લેવાની ક્યાંય ના તો પાડી નથી ને ?’

આ સાંભળી એક જુવાન સાધુએ આગળ આવીને કહ્યું, ‘ભગવન, હું જ્યારે એક મહોલ્લામાં ગયો, ત્યારે એક નાની છોડીએ મને તાંબાનો કટાયેલો નાનો સિક્કો આપવા માંડ્યો. મેં તે લેવાની ના પાડી દીધી હતી.’



વૃદ્ધ સાધુ શું કહેશે તે સાંભળવા મેદની તલપાપડ થઈ હતી. વૃદ્ધ સાધુ બોલ્યા, ‘બેટા, આ તે ઠીક કર્યું નથી. જા, જા, તું જલ્દી જા અને એ છોકરીની ભેટ લઈને જ પાછો આવ. એ તો શ્રેષ્ઠ દાન હતું, બેટા !’

તે જુવાન સાધુને કંઈ સમજાયું નહીં કે એ શ્રેષ્ઠ દાન શી રીતે કહેવાય ? તેણે વૃદ્ધ સાધુને પૂછ્યું, ‘એ કેવી રીતે શ્રેષ્ઠ દાન ભગવન, તે સમજાવશો ?’

વડા સાધુએ કહ્યું, ‘બેટા, તને આટલું સમજાયું નહીં કે ભગવાન તો ભાવના ભૂખ્યા છે. બેટા, શેઠિયા ને રાજાનાં ઘરેણાં એ એમનું સર્વસ્વ નથી. પણ આ છોકરીએ તો એનું સર્વસ્વ ભગવાનને ચરણે ધરી દીધું હતું, એની પાસે જે કંઈ હતું તે બધું જ.’

યુવાન સાધુ સમજ્યો, શરમાયો અને સીધો ઊપડ્યો પેલા મહોલ્લામાં. રસ્તે મનમાં શંકા ઊઠી, ‘સુશીએ એ સિક્કો ખરચી તો નહીં નાખ્યો હોય ને !’ જોતજોતામાં તે સુશીની સામે આવીને ઊભો રહ્યો. શેઠનાં ઘરનાં અને શેરીનાં બધા જ આ કૌતુક જોઈ રહ્યાં.

સાધુએ કહ્યું, ‘બેટા, પેલો સિક્કો માગવા આવ્યો છું. મને તારો પેલો સિક્કો આપ. ખુદ ભગવાને માગ્યો છે.’

સુશી તો રાજ થઈ ગઈ. તે બોલી, ‘તમે ના કહીને ગયા ને તે પછી તો મેં ઘસીઘસીને ઊજળો બનાવ્યો છે. પ્રભુને જરૂર ગમશે.’ આમ કહી તે ઘરમાં જઈને પેલો સિક્કો લઈ આવી અને બોલી, ‘લો, આ સિક્કો.’

સાધુ તો સિક્કો લેતોકને દોડ્યો અને વૃદ્ધ સાધુને સિક્કો સોંપી દીધો. બીજે દિવસે પેલી મૂર્તિને સિક્કાસહિત ફરી ઓગાળવામાં ને બીબામાં ઢાળવામાં આવી.

બીજી સવારે મંદિરના મેદાનમાં આખું ગામ ઊમટ્યું. વૃદ્ધ સાધુએ બીબું ખોલ્યું. લોકોના આનંદનો પાર રહ્યો નહિ. આ વાર ભગવાનની મૂર્તિ અણિશુદ્ધ સરસ નીકળી હતી. ક્યાંય ખોડખાંપણ નહોતી. મોં જાણે હસું હસું હતું. અને પેલા સુશીના સિક્કાની છાપ બરાબર ભગવાન બુદ્ધના હૃદય આગળ ઊપસી આવી હતી. જાણે બરાબર એ જ સિક્કો જોઈ લો ! વૃદ્ધ સાધુ સાથે આખી મેદની હર્ષનો ઉદ્ગાર કરી ઊઠી, ‘વાહ પ્રભુ, વાહ તારી કરુણા !’

આ વાત સુશીના કાને પહોંચી હશે, ત્યારે તેનું હૈયું કેવું આનંદથી ઊભરાઈ ગયું હશે !



અધ્યાપન સંકેત

પ્રસ્તુત કૃતિના અધ્યાપનની શરૂઆતમાં ‘દાન’ની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરવી. વચ્ચે વચ્ચે જરૂર જણાય ત્યાં પ્રશ્નો પૂછીને વિદ્યાર્થીઓને સક્રિય રાખવા. તેમના અભિપ્રાયો જાણવા અને શક્ય હોય ત્યાં સત્ય બાબતથી તેમને વાકેફ કરવા. ‘દાન’ વિશેના પ્રચલિત દોહાઓ – સુભાષિતોનું સમૂહમાં લયબદ્ધ ગાન કરાવી તેને ઉદાહરણ આપી સમજાવવા અને વિષયવસ્તુ સાથે અનુબંધ જોડવો. ‘શ્રેષ્ઠ દાન’ શીર્ષકની યથાર્થતા ઉપર સરળ ભાષામાં પ્રકાશ પાડવો અને ‘ભગવાન ભાવના ભૂખ્યા છે’ – દ્રવ્યના નહિ તે બાબત તેમના મનમાં દબ કરવી.



સ્વાધ્યાય



સ. ૧. નીચેના શબ્દો માટે કૃતિમાં વપરાયેલા શબ્દ શોધો :

- | | | | |
|------------|------------|----------|-----------|
| (૧) ઉત્તમ | (૨) ધનિક | (૩) રાંક | (૪) ઘરડા |
| (૫) અલંકાર | (૬) ગુસ્સો | (૭) નવાઈ | (૮) ટોળું |

સ. ૨. અધોરેખિત શબ્દને બદલે તેનો ઉલટો અર્થ દર્શાવતો શબ્દ લખી વાક્ય ફરીથી લખો :

- | | |
|---|--|
| (૧) શેઠાણીએ સુશીને બજારમાં કશુંક વેચવા મોકલી. | (૨) આવો તુચ્છ સિક્કો તે વળી દાનમાં અપાતો હશે ? |
| (૩) ભગવાનની મૂર્તિ ખોડી અને સુંદર નીકળી. | (૪) દિવસે થાકીને લોથપોથ થઈ સાદડી ઉપર પડતી. |

સ. ૩. વિસંગત શબ્દ ફરતે ગોળ કરો :

- | | |
|----------------------------|---------------------------|
| (૧) સોનું રૂપું કબાટ તાંબુ | (૨) વૃક્ષ રાહ રસ્તો વાટ |
| (૩) ઘર ગૃહ ઘરતી સદન | (૪) રાંક શ્રીમંત ગરીબ દીન |

સ. ૪. આપેલ શબ્દના અક્ષરનો ઉપયોગ કરીને અર્થપૂર્ણ શબ્દો બનાવો :

- | | |
|------------|------------|
| (૧) નાનકડો | (૨) તલપાપડ |
|------------|------------|

સ. ૫. રૂઢિપ્રયોગ અને તેના અર્થને યોગ્ય રીતે જોડો :

- | વિભાગ ‘અ’ | વિભાગ ‘બ’ |
|-----------------------|-----------------------------------|
| (૧) ગજ ઉપરાંતનું કામ | (અ) કોઈપણ ખામી ન હોવી |
| (૨) હાહાકાર ફેલાઈ જવો | (આ) અધીરું થવું |
| (૩) તલપાપડ થવું | (ઇ) ખૂબ જ આનંદ થવો |
| (૪) ખોડખાંપણ ન હોવી | (ઈ) સર્વત્ર શોકની લાગણી ફેલાઈ જવી |
| (૫) હરખનો પાર ન રહેવો | (ઉ) વધુ પડતું કામ |
| (૬) લોથપોથ થવું | (ઊ) ખૂબ જ થાકી જવું |

સ. ૬. પાઠના આધારે નીચેનાં વિધાનો પૂર્ણ કરો :

- | | |
|--|---|
| (૧) શહેરમાં ધાતુઓનું દાન... | (૨) સુશી તો આ સાંભળી હરખથી... |
| (૩) બેટા, શેઠિયાને રાજાનાં ઘરેણાં એ... | (૪) બીજે દિવસે પેલી મૂર્તિને સિક્કા સહિત... |

સ. ૭. નીચેનાં વાક્યોને ઘટનાક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો :

- (૧) યુવાન સાધુ સમજ્યો, શરમાયો અને સીધો ઉપડ્યો પેલા મહોલ્લામાં.
- (૨) વૃદ્ધ સાધુ શું કહેશે તે સાંભળવા મેદની તલપાપડ થઈ હતી.
- (૩) શેઠના ઘરના અને શેરીના બધા જ આ કૌતુક જોઈ રહ્યાં.
- (૪) તે જુવાન સાધુને કાંઈ સમજાયું નહિ કે એ શ્રેષ્ઠ દાન શી રીતે કહેવાય ?

સ. ૮. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (૧) સુશી સાદડી પર પડતી કે તરત જ ઊંઘી જતી કારણ કે તે આખો દિવસ _____
(અ) દોડાદોડી કરીને થાકી જતી (આ) કામ કરીને થાકી જતી (ઇ) રમીને થાકી જતી
- (૨) લોકો મૂર્તિ જોઈને આઘાતથી સ્તબ્ધ બની ગયા. કારણ કે મૂર્તિ _____
(અ) સુંદર બની નહોતી (આ) ખોડી અને કદરૂપી હતી (ઇ) સાવ નિસ્તેજ હતી
- (૩) ઘેરઘેરથી ઉઘરાણું કરવાની શરૂઆત થઈ. કારણ કે ભગવાન બુદ્ધની _____
(અ) પ્રતિમા બનાવવાની હતી (આ) જયંતિ ઉજવવાની હતી (ઇ) મંદિર બંધાવવાનું હતું
- (૪) ભગવાન બુદ્ધની પ્રતિમા ઘડવા માટે શેઠના ઘરમાંથી _____
(અ) તાંબાનાં વાસણોનું દાન આપ્યું (આ) પૈસાનું દાન આપ્યું (ઇ) સોના રૂપાનું દાન આપ્યું

સ. ૯. સમજીને લખો :

- (૧) ટોળામાં અને સાધુઓમાં હાહાકાર ફેલાવાનું કારણ (૨) મૂર્તિ કદરૂપી બનવાના વડા સાધુએ કલ્પેલાં બે કારણો
- (૩) સુશીને જે સાંભળીને ખૂબ આનંદ થયો તે વાત (૪) સુશી પોતે ભેટ આપી શકે તેવી નિર્માણ થયેલી સ્થિતિ

સ. ૧૦. ‘સુશીનું દાન જ શ્રેષ્ઠ હતું.’ તમારા શબ્દોમાં સમજાવો.

સંભાષણ

- ★ ‘વર્તમાન સમયમાં બાળમજૂરી એ ભયંકર ગુનો ગણાય છે’ વર્ગમાં આ વિધાનની સાર્થકતા બાબત સમૂહચર્ચા કરો.

પ્રકલ્પ

- ★ પૌરાણિક પાત્રોના વિશિષ્ટ દાનના પ્રસંગોમાંથી કોઈપણ એક પ્રસંગનું ચિત્ર સાથે સંક્ષિપ્ત વર્ણન લખી સુંદર ચાર્ટ બનાવો.

ભાષિક સમજ

★ યોગ્ય વિરામચિહ્ન મૂકી વાક્ય ફરીથી લખો :

- (૧) સાધુએ પૂછ્યું સિક્કો તું ક્યાંથી લાવી એ (૨) પણ એને કોણ રમાડે એ તો ઠરી કામવાળી નોકરડી
- (૩) હું શું આપીશ એકાદ ઘરેણું હોત ને તો આપી દેત (૪) વડા સાધુ દુઃખથી બોલ્યા અરેરે પ્રભુ આ શું

★ રેખાંકિત ક્રિયાપદ પરથી ક્રિયાપદનું બીજું રૂપ બનાવી ખાલી જગ્યામાં લખો :

દા.ત. : બધાં બાળકો રમે પણ મને કોઈ રમાડે નહિ.

- (૧) બા ઊંઘી જતી અને મને પણ _____ દેતી.
- (૨) મેં થોડું કામ કર્યું અને બાકીનું કામ નોકર પાસે _____.
- (૩) હું આ પીઉં છું અને મિત્રોને પણ _____ છું.

★ જાતિ બદલો.

- (૧) શેઠ (૨) સાધુ
- (૩) દીકરી (૪) નોકરડી
- (૫) બા (૬) વૃદ્ધ
- (૭) રાજા (૮) યુવતી

હું વાંચું તમે પણ વાંચો.

સાચી સંપત્તિ

કુદરતે આપણને અનેક સ્વરૂપે સંપત્તિની ભેટ ધરી છે. તે ભૌતિક સાધન સંપત્તિ જેવી કે મકાન, મોટરગાડી, સેલફોન, ફાર્માસીસ, ફેક્ટરીઓ તરીકે હોઈ શકે, કે વિદ્યા સ્વરૂપે કે બુદ્ધિ સ્વરૂપે પણ હોઈ શકે. તો વળી કોઈ કલાકારની કિલકિલાટ કરતી કળાસ્વરૂપે પણ હોઈ શકે. પરંતુ ઈશ્વરે આપેલી આ સંપત્તિનો સદ્ઉપયોગ કરવો એ જ સુખી થવાનો માર્ગ હોઈ શકે.

માનવ આજે દિવસ - રાત જોયા વગર ભૌતિક સંપત્તિ પાછળ આંધળી દોટ મૂકી દોડવા જ માંડ્યો છે. ત્યારે સંપત્તિ પાછળ પોતાની સુખ-શાંતિ-આનંદ ખોઈને વિપત્તિમાં ફસાઈ ગયો છે. સમગ્ર પ્રકૃતિ અને પોતાની અંતઃચેતનાનું સુખ ખોઈને માનવ માત્ર ધનને જ પોતાનું સર્વસ્વ માની બેઠો છે. પરંતુ સાચાં અર્થમાં તો પરવરદિગાર તરફથી આપણને જે કંઈ મળ્યું છે. તેમાં આનંદથી જીવન વિતાવવું, ઈશ્વરનું ઋણ અદા કરી જગતમાં ભલાઈની જ્યોત જાલતી રાખવી અને સંતોષથી, આનંદથી જીવવું તે જ આપણી મોટામાં મોટી સંપત્તિ છે.

પરંતુ અરે રે... માનવ તો આજે સંપત્તિ પાછળ દોટ મૂકી અધીરો બની ગયો છે. આ ઘેલછામાં જ પોતાનાં જીવનનાં આણમોલ વર્ષો ગુમાવી પોતાની જીવન-સંપત્તિ નષ્ટ કરી રહ્યો છે. જેમ કમળનો ઉપભોગ કરવાની ઘેલછામાં ભ્રમર સૂર્યાસ્ત થતાં જ કમળમાં જ બીડાઈ મૃત્યુ પામે છે. તેમ સંપત્તિ પાછળની માનવીની આંધળી દોટ મનુષ્યને ખતમ કરી નાખે છે.

એક દૃષ્ટાંત છે - એક મનુષ્યને ઈશ્વરે કહ્યું કે તારે જેટલી સંપત્તિ જોઈતી હોય તેટલી જમીન સ્વરૂપે આપું. તું જેટલું ચાલીશ એટલી જમીન તારી; પરંતુ શરત એટલી કે સૂર્યાસ્ત થતાં પહેલાં તારે મારી પાસે પરત આવી જવું પડશે. તે માણસ તો દોડવા માંડ્યો. દોડવા જ માંડ્યો. ચાલતાં ચાલતાં આ માણસને સમયનું ભાન ન રહ્યું. સૂર્યાસ્તનો સમય નજીક આવ્યો. છેલ્લે તો પ્રભુ પાસે પાછા વળવા તે માણસે દોટ મૂકી. પરંતુ તે ઘણો જ દૂર નીકળી ગયો હોવાથી તેનાં ગાત્રો દોડવાથી શિથિલ બની ગયા અને અધવચ્ચે જ ફસડાઈ પડ્યો અને સ્વ-ધામ પહોંચી ગયો.

તો આવો દોસ્તો... આવી વિપત્તિ આપે તેવી સંપત્તિ તરફ દોટ મૂકવાને બદલે ઈશ્વર તરફથી મળેલ સંપત્તિનો સર્વની સુખાકારી માટે ઉપયોગ કરી, વિપત્તિનાં વાદળો હટાવી, સમગ્ર જીવનસૃષ્ટિની સુખાકારી માટે પ્રયત્નશીલ બની ઈશ્વરનું ઋણ અદા કરીએ.

- વિપુલકુમાર આર. ઠાકર

ધ્યાનમાં રાખો : આપેલી મુખ્ય કૃતિ ‘શ્રેષ્ઠ દાન’નો બોધ ઈશ્વર પ્રત્યે અનન્ય અહોભાવ અને મનથી કરાતા દાનનો મહિમા વધારવાનો છે. તેમાંનું બાળમજૂરીનું તત્ત્વ નિંદનીય અને ગેરકાયદેસર છે.



નામ રહંતા ઠાકરા, નાણા નવ રહંત, કીર્તિ કેરા કોટડાં, પાડ્યા નવ પડંત.